Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 30-го СЕРПНЯ 1919. Ч. 103. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. SATURDAY, AUGUST 30, 1919. No. 103.

ПЕТЛЮРА І ДЕНІКІН НАСТУПАЮТЬ НА КИЇВ.

Протинаступ большевиків на Україні. --- Відзискали Житомір і зближають ся до Харкова.

Упадок Колчака неминучий. --- Большевики перервали получене з Іркутском.

Правительство Леніна мало вислати делеґацію на мирові переговори з Румунією.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

БОЛЬШЕВИКИ ОПОРОЖНЮЮТЬ КИЇВ.

Оба, ґен. Петлюра і ґен. Денікін, спішать на Київ.

ЛОНДОН, 28. серпня. — Большевики будуть приневолені вже в короткім часі опустити Київ, як сього надіють ся в урядових кругах. Заходить однак питане, як се є сказане дальше в урядовім звіті міністерства війни, чи Київ буде здобутий військами ґен. Петлюри чи ґен. Денікіна.

Як вісти доносять, большевики з великим поспіхом опорожнюють Київ.

АРМІЯ ҐЕН. ДЕНІКІНА НАСТУПАЄ НА КИЇВ.

Большевицькі війска зближають ся до Харкова.

ЛОНДОН, 28. серпня. — Наступ війск ґен. Денікіна на Україні відбуваєть ся дальше з добрим успіхом. Армія ґен. Денікіна находить ся під теперішну пору лише 10 миль від Києва і є віддалена 12 миль від війск ґен. Петлюри. На случай, коли би Українці хотіли получити ся на полудне від Києва з ґен. Денікіном, цїла большевицька армія на Волини і Поділю була би відтята.

На північний схід від Києва війска ґен. Денікіна здобули Бахмач, 20 миль на захід від Конотопів (в Чернигівщині). Взагалі війска ґен. Денікіна не зустрічають майже ніякого опору.

Большевицька бездротна телеґрама з Москви доносить, що саветські війска розпочали успішний протинаступ проти армії ґен. Денікіна. Большевицькі війска, нагромадивши великі сили на полудневім фронті, розпочали наступ в напрямі Харкова. Вони здобули Волчанск (в харківській ґубернії, 40 миль на північний схід від Харкова), Валуйки (в полудневій части вороніжської ґубернії) і Батурлинівку.

ПРОТИНАСТУП БОЛЬШЕВИКІВ НА ВОЛИНИ.

Саветські війска відзискали Житомір і Новгород Волинський.

ЛОНДОН, 28. серпня. — На полудне від Припети большевицькі війска здержали наступ Поляків над Случом, доплившом Гориня (на Волини). Завзятий бій відбуваєть ся в Новгороді Волинськім. Дальше на схід саветські війска відзискали Житомір. Натомісць українські війска Петлюри віднесли значний спіх на полудневий захід від Києва, здобуваючи Фастів (40 миль від Києва).

(Повисше наседена телеґрама вказує, що донесене про здобуте Києва військами ґен. Петлюри було неправдиве. Як се вказують останні звіти, заходить небезпека, що Київ може легко попасти ся в руки ґен. Денікіна, якого війска находять ся вже під Києвом).

БОЛЬШЕВИКИ ГОТОВЛЯТЬ СЯ ДО ВЕЛИКОГО ПРОТИНАСТУПУ ПРОТИ АРМІЇ ҐЕН. ДЕНІКІНА.

Війска ґен. Денікіна займають щораз більше українських земель.

ЛОНДОН, 27. серпня. — Російські большевики нагромаджують всі свої сили, щоби перевести протинаступ і усунути небезпеку, яка грозить Москві від полудня зі сторони білих армій ґен. Денікіна, як се доносить нинїшна телеґрама з Гельзінґфорсу.

Війска ґен. Денікіна здобули знова на Україні кілька стратеґічно важних місцевостий, між тими Кременчук над Дніпром, та обсадили землї, які продукують найбільше збіжа. Передну сторожу армії ґен. Денікіна становлять панцирні поїзди і „тенки", яких обслугують залоги, вправлені до сього Анґлійцями. Значну перешкоду становлять для большевицького відвороту заворушеня серед селян.

З ЛЯЦЬКИХ ЗЬВІРСТВ У СХІДНІЙ ҐАЛИЧИНІ.

Насильства Поляків після урядових протоколів.

КАМЕНЕЦЬ ПОДІЛЬСЬКИЙ, 19. червня. — Протокол, списаний в присутности офіцира Брилинського, підофіцира Павлюка і стрільця Івана Гладиша зі села Любичі, пов. Жовква, звучить:

Стрілець Іван Гладиш, з обсмаленим лицем і зі спаленими бровами і спаленими волосєм на голові, робить вражіне перестрашеного. Між иншим оповідає він отсе:

„Я служив в 10. бриґаді при 7. компанії золочівського полку. Ми стояли зразу на боєвім фронті коло Золочева, однак під напором польських війск мусіли ми уступати в напрямі Тернополя. На полудне від Тернополя недалеко зелізничої стації в Острові вислано нас десятьох під проводом капраля на патрулю. Се діяло ся о год. 2-гій в полудне. Нашою задачею було переконати ся, чи Поляки вже находять ся в селі. В кілька хвиль опісля побачили ми польську кінну патрулю, зложену з 15 жовнірів, яка їхала в напрямі стації. Ми скрили ся в рові і почали на ню стріляти. Коли нам амуніція вийшла, хотіли ми втікати. Поляки піднесли крик: „Стійте свинї!" І ми піддали ся.

„Найперше відобрали нам Поляки гроші, відтак всякі предмети, як гребінці, зеркала і т. п. Опісля відобрали від нас кріси і привязали їх до сідла. Доперва тоді нас відвели. По півгодиннім маршу поставили нас в ряд і облили бензиною, яку мали в посудині, прикріпленій до сідла. Відтак приступив до нас один Поляк і запалив машинкою до запалюваня цигаретів бензину. Наша одіж станула в полуміни. Поляки всїли тоді на конї, відзиваючи ся до нас словами: „Тепер свинї лїзьте на свою Україну". Коли вони відійшли я розірвав блюзу і по довгих зусилях вдало ся менї згасити огонь. Скоро мене обгорнула полумінь, я примкнув був очи; я чув що цїле моє лице горіло. Коли я отворив очи, зразу нічого не бачив. Доперва за якої пів години я почав дещо пізнавати. Двох моїх товаришів згоріло на смерть. Прочих вісьмох потерпіло тяжкі рани від огню. Рани справляли сильні болї. Ми пустили ся в дорогу. В дорозі стрінули ми сестри Червоного Хреста. Тяжше ранених забрали вони на свій віз, я з прочими удав ся до поблизкого села. Тут натрафили ми на свою компанію і нас відослано до шпиталю в Чорткові, відти до Борщева, а відтак до Мельниці, а вкінци до Каменця Подільського.

„Тепер злазить менї з лиця шкіра. Очи мушу призвичаювати до сьвітла, бо заходять менї сльозами. Коли є сумерк, не бачу нічого".

В РОСІЇ.

ҐЕН. ДЕНІКІН — ОДИНОКА НАДІЯ АЛІЯНТІВ НА ПОЛАГОДЖЕНЕ РОСІЙСЬКОГО ПИТАНЯ.

Аліянти в страху, що большевики кинуть проти ґен. Денікіна всі свої сили.

ПАРИЖ, 26. серпня. — Коли в останних часах звізда адм. Колчака яко спасителя Росії почала пригасати, великий успіх ґен. Денікіна у воєнних операціях проти большевиків додав нової надії тим, які в побіді ґен. Денікіна і адм. Колчака хочуть бачити відроджене давної Росії.

Після точних інформацій, одержаних у воєнних кругах, війска ґен. Денікіна заняли величезну територію полудневої Росії, яка простором рівнаєть ся Німеччинї. Боєвий фронт ґен. Денікіна тягнеть ся на захід від Одеси через Єлисаветгород майже до Курска, а відси до Новообозерска над Волгою. Ґен. Денікін котролює нинї майже цїлу лївобережну Україну, Донщину і Кубанщину.

Однак заходить сумнів, чи ґен. Денікін зможе довго удержати ся при власти. Цїла його сила опираєть ся виключно на армії, підчас коли напружене між населенем в занятих ним територіях і між його військовими властями стає щораз більше, грозячи поважною катастрофою. Як серед мешканців Кубани і Донщини, так ще в більшій степени серед населеня в занятих ґуберніях українських проявляєть ся зовсїм отверто невдоволене зі зарядженъ ґен. Денікіна. Богато людий добачує в нїм реакціонера, який стремить, до привернєня давного царського режіму і відбудованя російської монархії.

Вже найблизші днї покажуть, чи надії, покладані на ґен. Денікіна, будуть могли здійснити ся. Богато буде тут залежати також від того, як уложать ся відносини між ґен. Денікіном а українським диктатором, ґен. Петлюрою. До тепер становище українського правительства супроти Денікіна було неясне. Коли би однак Українці виступили проти нього ворожо, то се уможливило би большевикам не лише здержати дальший наступ ґен. Денікіна, але й зовсїм його армію знищити.

БОЛЬШЕВИКИ ЗДОБУЛИ ПСКОВ.

Над Волгою саветські війска зближають ся до Царицина.

ЛОНДОН, 27. серпня. — Большевицькі війска здобули Псков, на полудневий захід від Петроґраду, як се доносить большевицький урядовий звіт з Москви.

Большевицька телеґрама доносить також про великі успіхи саветських війск над Волгою на території ґен. Денікіна. По здобутю міста Камішина саветські війска розпочали наступ в напрямі Царицина, віддаленого від Камішина всего 100 миль.

Армія ґен. Юденича потерпіла невдачу.

ЛОНДОН, 28. серпня. — Телеґрами з Гельзінґфорсу доносять, що большевицький наступ триває дальше з добрим успіхом на лінії Псков-Острів. Большевицькі війска заняли ряд місцевости, маючи значну чисельну перевагу над армією ґен. Юденича.

Правительство ґен. Юденича видало свої власні гроші.

СТОКГОЛЬМ, 28. серпня. — Телеґрама з Гельзінґфорсу доносить, що північно-західне російське правительство видрукувало 350 міліонів рублів в нових банкнотах. На банкнотах видніє підпис ґен. Юденича, голови нового російського правительства, якого осідок находить ся покищо в Гельзінґфорсі. Ґен. Юденич видав розпоряджене, що видані ним банкноти будуть мати на території, занятій його військами, обовязуючу силу.

В три місяції після занятя Петроґраду сї банкноти мають бути вимінені на державні бонди Росії.

Невдача ґен. Денікіна над Волгою.

ЛОНДОН, 28. серпня. — Бездротна телеґрама з Москви доносить, що большевицькі війска приневолили цїле праве крило армії ґен. Денікіна до відвороту.

Над Волгою саветські війска по здобутю Камішина розпочали наступ на полудне і зближають ся до Царицина, одинокого міста над Волгою, яке ще доси находить ся в руках протибольшевицьких війск. Дальше на захід саветські війска прогнали війска ґен. Денікіна з полудневої Курщини і Вороніжчини та наступають на Харків, від якого є тепер віддалені всего 40 миль.

Богата кляса утїкає з Царицина.

ЛОНДОН, 27. серпня. — Бездротна телеґрама з Москви доносить, що буржуазія, яка недавно тому зі всїх сторін стягнула ся була до Царицина, починає вже утїкати з міста з огляду на грозячу небезпеку, що Царицин може небавом опинити ся в руках большевицьких війск.

Колчак переводить систематичне опорожнене Омска.

ВАШІНҐТОН, 27. серпня. — Опорожнене міста Омска, осідка всеросійського правительства адм. Колчака, відбуваєть ся вповні систематично, як се доносять урядові вісти, одержані з Омска.

Війска адм. Колчака уступають назад перед большевицькою армією. Рівночасно богато цивільного населеня виїхало вже з Омска. Всї уряди є рівнож готові кождої хвилї до виїзду.

Упадок Омска вважають неминучим, хоч адм. Колчак доси не оголосив, що має намір опорожнити Омск. Проголошене опорожненя Омска могло би спричинити ще гіршу катастрофу, бо натовп на зелізничім шляху був би так великий, що правдоподібно всякий рух мусів би бути зовсїм здержаний.

Сибірські большевики знищили мости на ріці Енісей.

ЛОНДОН, 28. серпня. — Бездротна телеґрама від большевицького правительства з Москви доносить, що місцеві большевики знищили міст, який провадив через ріку Енісей, і відтяли в сей спосіб відворот адм. Колчака з Омска в напрямі Іркутска.

Маєток Толстоя удержавнено.

КОПЕНГАҐЕН, 28. серпня. — Телеґрама з Гельзінґфорсу доносить, що російське саветське правительство удержавило земельний маєток померщого Толстоя в Ясній Полянї в цїли ушанованя його памяти.

Телеґрама подає, що правительство візвало членів родини Толстоя, щоби вони вступили до державної служби і обіймили заряд народної просьвітної інституції, основаної правительством в честь Толстоя.

У ФІНЛЯНДІЇ.

Фінці відбили напад большевиків.

ЛОНДОН, 28. серпня. — Російські саветські війска перевели були 8 разів напад, роблячи зусиля перейти ріку Торнеа, яка становить східну границю Фінляндії, але за кождим разом фінські війска змушували до відвороту, як се доносить нинїшна телеґрама з Гельзінґфорсу до „Дейли Експрес".

З віродостойних жерел доносять, що Троцький робить приготованя до переведеня в короткім часі великого наступу проти Фінляндії, щоби помогти фінським комуністам повалити теперішне правительство.

В РУМУНІЇ.

Переговори між Румунією і російським саветським правительством.

КОПЕНГАҐЕН, 28. серпня. — Російський большевицький премієр, Николай Ленін, вислав делеґацію до Кишинева, столиці Бесарабії, в цїли веденя мирових переговорів між російським саветським правительством і Румунією, як се доносить нинїшна телеґрама з Будапешту.

НА УГОРЩИНІ.

Давний премієр Фрідріх знова на чолї кабінету.

ПАРИЖ, 28. серпня. — Стефан Фрідріх, який був премієром в правительстві арх. Йосифа, утворив новий кабінет, — займаючи в нїм уряд премієра і міністра внутрішних справ, як се доносить телеґрама з Будапешту.

Соціялїстичні партії відмовили ся від співучасти в сїм правительстві. В урядових кругах не надіють ся, щоби нове угорське правительство могло довго удержати ся при власти.

В ІТАЛІЇ.

Комуністична аґітація в Італії сильно змагаєть ся.

РИМ, 29. серпня. — Большевицька і спартацька пропаґада сильно змагаєть ся в Італії, а то головно завдяки радикальній соціялїстичній пресї, яка здобула в останних часах найбільше число предплатників

В передодни загального страйку „Аванті", одна з найбільше радикальних і революційних часописий, появила ся в надзвичайнім виданю. В тім виданю був поміщений огляд праці Леніна і Троцького та представлений спартацький рух в Німеччинї. Цїле число було переповнене фотоґрафіями большевицьких провідників в ріжних краях сьвіта.

Італійські селяни творять савети.

МЕДОЛЯ, 27. серпня.—Комуністичний рух почав ся на великі розміри в провінції Кампанія ді Рома, де селяни забрали силою під свою управу великі полоси землї, як се доносить „Іль Секольо". Все перевели селяни без жадних заворушень. Замітне є, що селяни забрали для себе лише тілько землї, кілько вони є годні управити. (Провінція Кампанія ді Рома лежить на західнім побережу Італії, на полудне від Риму).

В СЕРБІЇ.

Чорногорці повстали проти Сербів.

ЛОНДОН, 28. серпня. — В цїлій Чорногорі прийшло до боротьби проти Сербів і цїлий край опинив ся нараз в огни революції, як се доносять одержані вісти. Положене є незвичайно грізне. Сербське правительство видало як найострійші зарядженя, щоби здавити революцію.

Чорногорці перетяли зелїзничий шлях між Новим Базаром а пристанию Антіварі.

Хоч сербські війска одержали значні скріпленя, вони не є в силї здавити революційного руху, бо національне одушевлене і завзятість серед Чорногорців є незвичайно сильні. Боротьба проти Чорногорців є дуже утруднена. Чорногорці потворили богато розмірно малих відділів, які ведуть боротьбу підїздову.

В НІМЕЧЧИНІ.

Спартаки розвинули сильну аґітацію.

БЕРЛІН, 27. серпня. — Міністер оборони, Густав Носке, загрозив закритєм часописи „Фрайгайт, коли вона не запестане нападати на правительство.

Недавно помістила вона на цїлій сторонї „відозву до революційного пролетаріяту", в якій в острий спосіб скритикувала поступоване німецьких властий супроти робітників на горішнім Шлеску.

У вівторок вечером відбуло ся в Берлїнї 64 масових віч, на яких було присутних поверх 100.000 робітників. На вічах протестовано проти погромів, мілітаризму і протиреволюції. В ухвалених резолюціях візвано, щоби робітничий загал гуртував ся під прапором революційних соціялїстів.

В ХІНАХ.

Манїфест Леніна до Хінців.

ЛОНДОН, 27. серпня. — Російське саветське правительство вислало манїфест до хінського народа, обіцюючи йому поміч в боротьбі за освободжене себе „зпід чужих баґнетів і зпід ярма чужинецького золота".

Манїфест починаєть ся словами: „Народні комісари засилають братерський привіт всїм народам Хін в дни, коли саветські війска зломили силу протиреволюціонера Колчака і війшли на Сибір. „Російська Саветська червона армія по двох лїтах безнастанної боротьби машируе нинї на схід від Уралю. Вона не має на цїли поневолити инших народів, їх закріпостити або завоювати, — але вона несе народам свободу, увільнене від чужих баґнетів і від ярма чужого золота, яке давить народи на сходї, а передівсїм великий нарід хінський.

„Ми спішимо не лише на поміч своїм працюючим масам, а-ле також хінським".

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief.
ANDREW SAWKA, Business Manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31. 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошения поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

УТВОРІМ ПІВМІЛЇОНОВИЙ ФОНД!

(Допись).

Можна сказати, що дотепер у нас не було поважних проєктів щодо утвореня сильного народного фонду. В той час, коли Литовці, Латиші, чи якінебудь меньші від нас народи відразу заговорили про мілїонові фонди, ми кинули клич 100.000-чного фонду. Не тому, щоби в нас не було гроший; і не тому неначеб наша народна справа стояла сьвітлійше від справи литовської, естонської; не тому, неначеб нас тут було меньше; а одиноко тому, що ми з питомою собі руською повільностию зачали діло; і тому, що український загал тілько повільно і постепенно затягав ся до великого народного діла.

Дотепер був лише початок. Ми зблизились до стотисячного фонду. Сей фонд збудовано малими гуртками патріотів, — без системи, принагідно.

Обставини тепер змінились. Де перше працювали одиниці, там тепер працює великий гурт. Український Народний Комітет числить до 200 місцевих, добре зорганізованих відділів, котрі властиво мають вплив на все місцеве українське населене. Се одна зміна.

А друга отся. Творене народного фонду мусить перестати бути самим кличем, мусить перетворитись в діло, бо в сей час Україна вимагає від нас діл, і то поважних, таких, які відповідалиб нашій матеріяльній силї.

А далї. Ми перестали бавитись у домашну політику. Ми виступили на сьвітову арену і там стаємо до боротьби яко нарід зі всіми матеріяльними і технічними засобами. Ми зачали вже виконувати ту роботу, яку хоть меньші, але инші народи виконують вже віддавна.

Щоби довести діло до успіху, нарід мусить утворити собі — без проволоки — сильний народний фонд і повести національно-визвольну боротьбу проти Польщі не яко партія, але яко український нарід.

Заки Америка розпочала боротьбу проти Німеччини, американський нарід скинув кілька мілїярдів долярів, і то нераз і не два.

Ми не думаємо, щоби між Українцями було богато таких, котрі мало понималиб, що отся війна, у якій стоїмо проти впертої Польщі, вимагає великих грошевих жертв, які може покрити тілько загал, а не одиниці,

Тягар боротьби о визволене Галичини перейшов на нас і ми маємо власними силами продовжати боротьбу — пресову і дипльоматичну — доки український нарід не набере сили до остaнної і рішаючої розправи з Польщею.

Загал мусить зрозуміти, що власне в сю хвилю тягар визвольної війни вже на наших плечах. Україна має подостатком ворогів на своїм фронті, тому ми самі мусимо держати ся.

А без великого, сильного — скажім, бодай півмілїонового фонду — ми свого становища не вдержимо. Се знає кождий, хто бере участь у боротьбі. Се треба тепер пригадати всім українським місцевим комітетам, поки не запізно.

Гроза хвилї вимагала, щоб Український Народний Комітет зачав поважну і сильну акцію, не оглядаючись на фонди. У. Н. Комітет побачив завзяте, з яким весь наш загал кинув ся до оборони рідного краю. На сотках віч наш нарід присягнув, що не спочине, доки рідна земля в неволї.

Опираючись на сїй присязї, У. Н. Комітет набрав сильної віри, що ніяка акція тепер не спинить ся анї не зменьшить ся з причини недостаточного фонду.

Опираючись на завзятю і присязї українського народу, я піддаю проєкт утвореня півмілїонового фонду на ратоване Галичини від ляцької неволї.

Я відзиваю ся до всіх провідників, щоб обдумували проєкт і забирали голос у народній справі.

Ходить о уложене цілої системи, на якій повинен будувати ся сей фонд.

Люди на нашім плейзї готові до зложеня такої пайки жертв, яка припаде на нас.

На визволене Галичини ніяка жертва для нас не є завелика.

Філядельфієць.

ІТАЛІЯ Й УКРАЇНА.

Є богато малих доказів, що Італія все більше і більше хилить свої симпатії в сторону України. Втративши заслужену симпатію у деяких держав антанти, італійське правительство і нарід починає шукати собі союзників, які стали би Італії помічними при відбудованю торговельного і промислового житя.

Італія не є наділена тими богатствами, які має Україна. Уголь, нафту, сіль та инші мінерали, а також збіже вона мусить спроваджувати з инших країв. Перед війною Італія спроваджувала уголь з Німеччини, підчас війни з Анґлії і Злучених Держав; нафту спроваджувала Італія з Румунії, а підчас війни зі Злучених Держав; сіль спроваджувала Італія з Австрії, а тепер соли у неї забракло, бо й сама Австрія її не має.

За всі однак матеріяли Італії приходить ся тепер платити дуже солені суми гроша. Американський уголь їй попросту не оплачуєть ся купувати. Таньший в кождім разї є уголь анґлійський, та всеж таки одно жерело для Італії не вистарчає, тим більше, коли воно має на цїли наложити на Італію якийсь свого рода тягар. Анґлія стараєть ся зробити Італію зависимою від свого угля. Тому для Італії остаєть ся лише один вихід — шукати других жерел, де вона могла би купувати уголь.

Американська нафта є дуже дорога в Італії; румунські нафтові терени знищені; Анґлія стараєть ся загорнути для себе нафтові терени на Кавказї — отже Італія знова мусїла би бути зависима від Анґлії також під оглядом нафти.

Україна має уголь і нафту; має сирівцї, потрібні для італійського промислу; має сіль, яку Італія і инші держави мусять у неї купувати; має остаточно збіже, так конче потрібне для виживленя італійського населеня.

І тому Італія хилить ся в сторону України та шукає в нїй свого приятеля, який ратував би Італію перед визиском сильних держав.

Се причини економічні.

Італія має також инші причини, які зближають її до України. Рим стоїть в острім непорозуміню з Ватиканом, Ватикан стоїть в дружних зносинах з Польщею, а Україна стоїть з Польщею на ворожій стопі. Італійське правительство стараєть ся як найбільше ослабити політичне становище папи, а ослабить його тоді, коли за собою буде мати державу, ворожу католицькій Польщі, котра тепер і на будуче буде одинокою сильною підпорою Ватикану.

Італійська преса, поступова і консервативна, змінила нагло свій фронт супроти України. Коли ще в бігу початків мирових переговорів Італія і її преса сильно підпирали Польщу, то вже нинї ми бачимо в тій пресї спротив польським домаганям; бачимо, що Італія бере в оборону справу східної Галичини і взагалї України.

Перед нами ряд італійських ґазет. Соціялїстична ґазета „Il Giornale del Popolo", з 21. червня, подає довгу розмову з послом Мазуренком. Тон редакційних зворотів є дуже прихильний для нас.

Політично-літературна ґазета „Il Giorno", яка виходить в Неаполї, містить в числї з 23. липня на першій сторонї статю свого римського кореспондента, котрий мав розмову з українським послом. В статї „Українська Справа" автор порушує житеві інтереси України і стає по нашій сторонї в непорозуміню з Московщиною і Польщею.

„Corriere della Sera", з 29. липня, містить статю на тему „Східна Галичина", в якій доказує, що Українцї творять на тій території 70% населеня, Поляки 16%, а прочу часть перебирають на себе Жиди, Німцї і инші. Після польської статистики Українців у східній Галичині є 3,132.233, а Поляків 2,114.792, з того 1,455.086 католиків, а 659.706 Жидів". Вже отже після польських жерел виходить, що на 5,247.025 мешканців східної Галичини Поляки мають лише 1,455.086 (вже з Українцями римо-католиками), а Українцї і Жиди 3,791.939 душ.

Нам хочеть ся вірити, що прихильне відношене італійської преси вплине додатно на приятельське становище італійського правительства супроти України. А се буде велика користь для обох держав і народів.

ЛЯХИ РАБУЮТЬ НАРІД І ЗАВОДЯТЬ ПАНЩИНУ В ГАЛИЦЬКІЙ УКРАЇНІ.

Д. Антін Опиєвк, з Джерзи Сіти, Н. Дж., одержав отсей лист із села Торки, повіт Перемишль, галицька Україна, в якім описане коротким словами се пекло, яке ляцькі наїздники заводять в нашім краю:

Торки, дня 4-го серпня 1919 р.

Дорогий вуйку!

Лист від Вас я отримала, за котрий щиро дякую. Ми дякувати Богу всі здорові, котрого здоровля і Вам желаємо, а наше поводжене не знаю, чи буде коли ліпше та веселїйше, чи настане коли та радість, котрої ми виглядаємо кождої хвилї та кождої години. Все розпорошило ся, як той порох, що вітер ним повіє і нїчо з него нема. Нїхто не знає, яка в тім причина; чому се так є. **Взяли над нами силу і роблять з нами що хотять. Ми є невільниками на своїй рідній землї. Робимо, працюємо, а грозять нам, що нїчо не є наше. От тої недїлї прийшло розпорядженє до громади, що взагалї нїчо не є наше; що їм потреба буде, будуть брати, а ми не сьміємо їм заборонити: чи корову, чи конї, чи свинї, кури, збіже, муку, масло, яйця, взагалї, що їм потреба. Тепер людий виганяють по панських ланах за якийнебудь гріш робити, от тої суботи повиганяли людий возити сїно панови в Медиці; прийде жандарм і вижене, що мусить їхати, а в нас повиганяли везти сїно з Стібна до Перемишля.** Чи то правда, що Січинський зібрав українське війско і пійшов на поміч? Тут, балакають, а нїхто не знає, чи то дїйсно правда. В нашім селї війни не знати, чи була. Село ціле стоїть, не знищене; люди збогатїли; тепер мають в що убратись, **але инші села понищені, що навіть і слїду нема, де стояло село; люди наґі, обдерті, зголодовані, сидять по окопах, як ті дикі звірі; живлять ся деяким зелом, а навіть тут за Львовом в однім селї то сьвященик відправляє богослужене в тім великім окопі, де офіцири мали касино і так бідні зголодовані мусять терпіти.** О своїх братях тепер нїчо не чую, де обертають ся; чи ще жиють. У нас тепер жнива, жито ми вже вижали; пшениця ще зелена. Того року збіже є дуже легке і щербате, длятого що ціле лїто було слотне; бульби того року не буде; декуди матинє вже почорнїло; тепер цїлий тиждень погода, але найбільше хмарно. Вуйкова Кася жалує ся, що жадна сестра до неї не напише; вуйків Василь оженив ся в Самборі, але тепер є при Українцях.

Здоровлю сердечно Вас Вуйку і Вас Вуйна і Людвіку і Владка, Ганю і Марисю, до милого і веселого побачення з Вами.

Ваша сестрінка **Марія.**

МОЯ МАЛЕНЬКА АФЕРА З „КАРПАТОРУССКИМ ДЕЛЕҐАТОМ НА МИРОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ".

(Спомини з Бінґгемтону).

Я хочу уважати себе найщасливійшим зпоміж усїх Українців, а то по тій причинї, що, здаєть ся, перший мав нагоду бачитись і говорити з „карпаторусским делеґатом на мирову конфедерацію", Павлом Дзвончиком, котрий щойно повернув з Парижа.

Сталось се цїлком несподївано, і навіть не конче бажано, та всеж таки за несподїванку, і до того ще досить приємну, треба все бути вдячним, кому би то не було.

Се було в Бінґгемтон, Н. Й., в недїлю, 24. серпня 1919, о годинї 5-тій пополудни, коли велике українсько-литовське віче протестаційне, на котрім і я мав честь промовляти, зближало ся вже до кінця. Вічево-протестаційна часть програми вже була властиво скінчена і предсїдатель віча, п. Джан Дж. Ірвинґ, та проф. Кейстут Шлюпас і я сиділи спокійно на естрадї, а п. Михайло Зазуляк співав українські клясичні та народні піснї і викликував гучні фурори серед слухачів.

Вся авдієнція сиділа наче вкопана та прислухувала ся піснямъ. Коли нараз бачимо з бічної лавки на самім задї висуваєть ся якийсь мущина, в котрого на грудях була велика краватка біло-синьо-червоної краски, і зближаєть ся впрост до естради, несучи в руках кусник якогось паперу. Зблизив ся і просить предсїдателя віча, щоб взяв від нього папір.

Пан Ірвинґ взяв папір і почав читати. Боком схилив ся також проф. Шлюпас і прочитав кілька перших рядків письма, яке стояло на папери. Питаю проф. Шлюпаса, що там стоїть написано? „Якийсь Поляк просить о голос" — відповів менї проф. Шлюпас, питаючись рівночасно, чи можна би уділити йому голосу. Стали ми на тім, що можна би уділити. Ану-ж — думаємо — може в якім Поляку збудило ся демократичне чуте і він хоче сказати пару різких слів на адресу своїх імперіялїстичних провідників.

Однак предсїдатель Ірвинґ щось не довіряє листови і йде з естради до бічної кімнати, де находили ся члени вічевого комітету. Один з членів комітету, Литовець, взяв лист і пійшов на салю. До нього зблизив ся якийсь молодий мущина і почав розмову. Стало на тім, що Литовець попросив сього мущину, аби прийшов за сцену і там сказав всїм устно, чого бажає, що сей і зробив. По довших однак короводах обі сторони не могли прийти до порозуміня.

В тім до мене зближаєть ся один Литовець з вічевого комітету і каже, що якийсь чоловік хоче говорити зі мною. Спішу дуже радо. Приходжу до бічної кімнати, бачу стоїть хтось, насупившись наче який ґраф, і жде. Витаю ся з ним і питаю, чого бажає?

— Я є карпаторусский делеґат на мирову конференцію — говорить він по анґлійськи — і тут мене нинї вислали, аби я сказав кілька слів про карпатороссів. Сиджу тут від початку віча і чую, що богато говорить ся про Литовців, Українців і Поляків, а про карпатороссів нїхто не спімне і словом.

— Кого ви репрезентуєте властиво? — питаю його.

— Карпатороссів! — звучала відповідь.

— Що се таке є ті карпатороссі: чи се нарід, чи партія, чи ґрупа? — питаю. В тім до нас зблизив ся проф. Шлюпас.

— Се нарід! — відповідає „карпаторусский делеґат".

— Я покищо про сього доси нїчого не чував; де він жиє, які землї заселює?

— Карпатороссі жиють в Галичинї і на Угорщинї.

Я засьміяв ся, а проф. Шлюпас приступив близше.

— Який процент карпатороссів є в східній Галичинї? — спитав проф. Шлюпас.

— Як то який процент? — зачудував ся „карпаторусский делеґат". — Цїла східна Галичина — се карпатороссі.

— Ви жартуєте — каже проф. Шлюпас. — Я бодай знаю, що в східній Галичинї є около 75% Українців, 13% Поляків і 12% Жидів, але про карпатороссів я також не чував. Можливо, що й вони там є, то ви повинні сказати, який процент: 1, 2, чи 3?

— Те, що ви тут називали Українцями, се є карпатороссі; Українців у східній Галичинї нема! — відповідає „делеґат".

Я вмішав ся знова до розмови: — Перепрашаю, як ваше імя, пане?

— Пол Дзвончік.

— О, то ви Павло Дзвончик, адвокат з Мейфілд? Не пускайте, пане Дзвончик, людям блахмана в очи. Уважайте, з ким говорите, та не осьмішуйте себе. Перед вам стоїть професор унїверситету, чоловік, який можливо про східну Галичину щось більше знає нїж ви, адвокат. Ви мабуть родили ся тут, отже у східній Галичинї нїколи не бували, а тимсамим нїчого про неї і про тамошні відносини не знаєте та не можете говорити. Не осьмішуйте ся. Ви адвокат, то бодай вдавайте, що щонебудь знаєте.

— То ви, значить, не хочете признати факту, що в східній Галичинї є Українцї і то в переважаючій більшости? — спитав Дзвончика проф. Шлюпас.

— Нема на сьвітї жадних Українців! Є лише один русский нарід!

— Так говорили тому кілька лїт, за царських часів. Такими виразами послугували ся чорносотенцї, котрі і Поляків і Литовців і Українців і Татарів і Турків і много инших народів Росії уважали за „русский народ", але тепер цїлий сьвіт знає, що те неправда — відповів проф. Шлюпас.

— Чи ви, пане Дзвончик, чували про факт, що російське правительство Олександра Керенського признало було автономію для України, отже признало тимсамим істноване українського народу? — запитав я.

— А хто такий Керенський? — запитав мене Дзвончик.

— В кождім разї чоловік мудрий, полїтик, і не карпаторос, але Москаль, дїйсний Москаль, котрий родив ся і виріс в московській землї — відповів я йому.

— Я дїйсно цікавий знати, колиб хто пояснив менї, що се таке карпатороссі? — заявив проф. Шлюпас.

— Се хрунї, русофіли! У нас, Українців, звуть їх кацапами. Вони хочуть царя і єдиної Росії, яка простягала би ся майже на цїлу Европу — пояснив я проф. Шлюпасови, не очікуючи відповіди від Дзвончика.

— О, се попросту зрадники, такі, які є між Литовцями, що тягнуть до Польщі — і звернувшись до Дзвончика, проф. Шлюпас питав: То ви належите до таких людий і їх репрезентуєте? Я не думаю, щоби ви могли тут говорити. Ми, бачите, маємо тут віче в справі України і Литви і протестуємо проти Поляків, які наїзджають на наші землї. Тут карпатороссів нема. А коли ви хочете говорити до карпатороссів, то найліпше: скличте своє віче і там говоріть.

— Я, пане Шлюпас, уважаю, що се було би найбільшою ганьбою для нас, коли-б ми довше говорили з таким чоловіком, або позволили йому промовляти на нашім вічу. Пан Дзвончик належить до людий, яким найкрасше є плюнути в очи і відійти.

І ми відійшли. А „карпаторусский делеґат", засоромившись, пійшов і собі. Вечером він хотів мати віче „карпаторусске", але люди віче розбили йому.

Микола Д. Величко.

УКРАЇНА Й АНТАНТА.

„Journal de Geneve" з 23. липня приносить слїдуючу розмову свого співробітника з новоіменованим українським послом для Швайцарії, п. Васильком. — Ред. „Шляху".

Один з наших співробітників мав нагоду розмовляти з п. Васильком, новим послом України для Швайцарії, що якраз прибув до Берна. Наш гість заступає рівночасно правительство великої України, колишної російської, яка сьогодня веде боротьбу проти большевиків, і правительство Західно-Української Републики, себто ті части Галичини й Буковини, які заняті Поляками й Румунами і які 19. жовтня 1918 року відірвали ся від Австро-Угорщини.

На питаня про положене краю, поставлені п. Василькови, який від давних лїт перебував у Відни яко посол Буковини до парляменту, а пізнїйше повновласний мінїстер, він сказав слїдуюче:

Українські селяни противні большевизмови, бо вони тримають ся дрібної власности, але вони є рівночасно завзятими противниками польської окупації, бо ся опираєть ся на режімі великої земельної власности або насильної кольонїзації. Вистарчає прочитати законопроєкт, який внесено в польськім соймі і який передбачає розділ землї між польськими урядниками, леґіонїстами й інвалїдами, чим маєть ся збільшити процент населеня сеї раси в східній Галичинї. Се такесаме поступоване, яке робило пруське правительство в Познани.

Східну Галичину замешкують 65% Українців, 13% Жидів і 21% Поляків (в сїм числї треба розуміти й урядників, які мешкають по великих містах). Президент Вілсон забезпечив усїм народам право на самовизначене й обіцяв цїлому сьвітови, що нї народи, нї території не мають переходити з рук до рук наче худоба. Наші селяни будуть бороти ся до загину проти всякої спроби чужого пановання.

Антанта заявляє, що остаточне рішене буде належати мешканцям східної Галичини і що час народного голосованя визначать союзники, або орґан, якому буде се поручено, але до того часу Рада Пятьох уповноважнює польське правительство завести цивільну адмінїстрацію в нашім краю. Під австрійським режімом, під яким ми мусїли скаржити ся на польських урядників, могли ми бодай вибирати послів і скаржитись правительству у Відни. Сьогодня, заки відбудеть ся народне голосоване, відбираєть ся у нас всї средства оборони; нас віддаєть ся в руки Поляків, які стріляють і вязнять нашу інтелїґенцію, спаливши наші бібліотеки і заборонивши всї наші ґазети.

Ми самі всеж таки зробили предложене, щоби антанта заняла й адмінїструвала край аж до часу народного голосованя. Задля чого мусить наша нація терпіти насильство і несправедливість, тому, що вона має на своїй території богаті нафтові жерела, на які ласі наші сусїди? Як може антанта полишати, хоч би провізорично, адмінїстрацію краю правительству, якому позволила на офензиву ґенерала Галєра, після того, як його армію узброїла Франція під услівєм, що вона буде вжита проти большевиків, а не проти нас?

Ся війна і сей скандальний наступ перешкодили нам досить енерґічно піддержувати селян російської України проти большевиків, і то тим більше, як Нїмцї працювали підчас шістьох місяців, аби старанно розоружити наші села одно за другим.

Армії, які у нас остають ся, все ще ведуть боротьбу і зберігають в своїх руках добру третину краю, але ми очікуємо вже від місяця січня помочи, обіцяної французьким ґенеральним штабом в Одесї. На жаль, вплив російських імперіялїстів має все ще значіне в чужинців. В надії відновити єдність великої держави, якої бажають певні фінансїсти, антанта вагаєть ся піддержати поґноблені Росією народи і жертвує їх незалежність, ґарантовану президентом Вілсоном. Антанта помимо того мала би інтерес забезпечити собі таке економічне поле діяльности, як Україна, що є найбогатшою і найплодовитшою частиною старої Росії і яка годить ся приняти на себе сплачуване значної частини російських довгів.

Се поверховні спостерегаючі, особливо чужі купцї, котрі кажуть, що нема України, бо вони бачили Київ або Одесу, які, яко найбільші міста, систематично зрусифіковані столїтями утиску. Навіть большевицькі робітники сих міст не хотїли робити спілки з російською републикою, але проголосили „Українське Савєтське Правительство". Тим більше право мають наші селяни, які творять 90% населеня, не приняти московського панованя. Коли справедливість була би остаточно нарушена, і коли Україна мусїла би стати жертвою подїлу для парижського конґресу, як се була Польща для віденського конґресу, то се була би затроєна рана, з якої відтепер родили ся-б усї майбутнї конфлїкти східної Европи.

Але се не може й не сьміє прийти. Я одержав вчора воздушною почтою відомість від мого шефа, президента Петлюри, який мене просить подати до відома всїм нашим місіям за границею слїдуючу важну вістку: Президент Західної Републики, п. Петрушевич, зробив велику жертву, щоби забрати наші війска за Збруч і щоби злучити їх з війсками Петлюри та зробити конець большевицькому панованю в Києві. Се є великим актом довіря супроти антанти, яка повинна хоронити східну Галичину проти польських претенсій. Ся єдність фронту принесе нам, так я надію ся, незалежність України, а коли ми осягнемо сю мету, то здаєть ся менї, що ми зможемо шукати основи для економічного союза з Росією, коли там буде привернений лад.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКО-ЛИТОВСЬКЕ ВІЧЕ В БІНҐЕМТОНІ.

Про українсько-литовське віче, яке відбуло ся в Бінґемтон, Н. Й., 24. серпня 1919, обі тамошні англійські ґазети подали обширні звіти, які ми низше передруковуємо.

Передтим треба зазначити, що обі газети повели добру аґітацію передвічеву. Демократична ґазета „The Binghamton Press", яка виходить вечером, помістила дві аґітаційні новинки в чч. з 18. і 23. серпня, а безпартійна ґазета „The Morning Sun" помістила також дві новинки, з яких остання була поміщена у 100-нім числї „Свободи".

Зазначити годить ся, що ще рік тому обі ґазети відносили ся до українського руху досить ворожо, а вже нині вони пишуть про нас, як слїдує:

MASS MEETING HELD TO FIGHT IMPERIALISM.

Protest Made Against Party Leaders, Not Common People, Speakers Explain.

SEND NOTE TO CONGRESS.

Ask That Treaty Be Ratified Only When Invaders Leave Ukrainia and Lithuania.

Nearly 1,000 men and women of Lithuanian and Ukrainian birth yesterday afternoon protested at a mass meeting in the High School auditorium, against the invasion of Ukraine and Lithuania, declaring with fervor that those nations deserve the right to be free, independent and sovereign by reason of many sacrifices. They raised their voices in appeals to the democracy of the world asking that the just efforts of the homelands to have peace and independence be recognized by them.

Resolutions were passed protesting against the "brutal invasion of Ukrainia's East Galicia, Kholm, Podlakhia." Messages were ordered sent to President Woodrow Wilson, to Congress, to Peace delegates, to General Petlura, President of the Ukrainian Democratic Republic, and others, the keynote of which was: „If diplomacy fails, the sword will not fail."

The meeting was called to order by former Mayor John Irving, who said that the world's war has been fought in vain unless all of the small nations are recognized. He vigorously advocated self-determination for all of the smaller countries, and reiterated that unless recognition is given to oppressed nations the great war would go down in history as ineffective.

"No nation has the right to control the destines of another nation," he said. "The future of the world depends upon this country and the perpetuation of the symbol to do with 'making the world safe for democracy.'"

SINGS NATIONAL ANTHEM.

Michael Zazuliak of the Metropolitan Opera Company sang "The Star Spangled Banner" in excellent manner. Mrs. Clarence Ware Mable was accompanist. The addresses were delivered both in English and the languages of Central Europe.

K. Sliupas, member of the faculty of the University of Wisconsin, urged a more effective policy, the outlining of a more definite status concerning Russia, the recognition of every centrifugal nationality in that country. "Wherever the boundaries overlay appoint a commission, an American commission, if possible," said the speaker.

"My Country 'Tis of Thee" was sung with animation by the Lithuanian choir of St. Joseph's Church after which Mr. Zazulak was heard in the Ukrainian national anthem.

Nicholas D. Welychko, assistant editor of Svoboda, a Jersey City Ukrainian newspaper, said: "It is the duty of the Ukrainian immigrants in the United States to protest most emphatically against any decision of the Peace Conference favoring Poland in her greed to acquire East Galicia even for the shortest length of time. We must act so as to arouse the sympathy of Congress in the Ukrainian question in order that Congress may take an active part in behalf of the Ukrainian East Galicia, Kholm and other parts of Ukraine, just as it did in the case of Chinese Shantung."

OLD STUDENT RETURNS.

Following the address of the Jersey City newspaperman the Lithuanian choir gave the Lithuanian national anthem. The young men and young women comprising the choir were evidently all their best. John Staneslow, a graduate of the Binghamton Central High School, class of 1918, now a student at Cornell University, said that he was again glad to walk the High School halls. "I was sorry to leave and I am glad to get back," said Mr. Staneslow, "and enter protest here to-day against the outrages perpetrated against Lithuania and Ukrainia. The imperial party of the Poles is resurrecting the feudal system and at a time when all the world should be free. Letters show that the oppressed peoples are compelled to work two days each week for Polish landowners and get no pay for the work. I was born in this country and many people assembled here know better than I do what was going on under the old Polish regime and what is going on today. The Polish government is imperialistic, a real monarchy.

"The Allied governments should force Poland to withdraw its troops which are supposed to be used against the Bolsheviki, but are in reality used against the Lithuanians and Ukrainians. The Lithuanians now have $17,000,000 worth of U. S. A. equipment and an army is being organized to fight two foes, the Bolsheviki on the eastern front and the Poles."

Rev. George Thegze, pastor of St. Michael's Greek Catholic Church, gave a spirited address in Uhro-Rusin and a collection was taken to defray expenses at the solicitation of former Mayor Irving. A program of classical and folk songs was given by Zazuliak and by the Lithuanian choir.

Rev. Father Casimir Ambrozaitis, pastor of the Lithuanian Catholic Church, said that all should be very thankful that such a successful meeting had been held, that all should be thankful to Mr. Irving, who had previously presided at three similar meetings and also grateful for his democratic utterances. "The Polish people should not be angry," said Rev. Father Ambrozaitis, "as the meeting was not held to protest against them, but to show that the imperialistic ideas of some of their leaders are wrong, totally at variance with the twentieth century spirit."

An electrical storm caused electric lights to be turned off several times and there was much inconvenience, but the meeting lost none of its enthusiasm.

MESSAGE TO WILSON.

Following is part of the resolution read by Mr. Irving and unanimously adopted:

"Resolved, that we respectfully petition His Excellency Woodrow Wilson, President of the United States, the Secretary of State and the Congress of the United States to demand from the Polish Government to withdraw immediately their army from the Ukrainian and Lithuanian ethnographic territories, and to recognize complete independence of the Ukrainian and Lithuanian Republics; and be it also

"Resolved, that the Congress of the United States be requested to withhold the ratification of any treaty with the New Polish State as long as East Galicia, Kholm, and other parts of Ukraine, and Vilna and other parts of Lithuania are under Polish occupation, and that no treaty whatever be made or ratified with Poland which will include these non-Polish territories."

(The Morning Sun, August 25, 1919.)

—o—

ADOPT RESOLUTIONS PROTESTING AGAINST POLISH INVASION.

Ukrainians and Lithuanians Hold Mass Meeting in Binghamton High School to Discuss Condition in Native Lands; More Than 1,000 Attend.

ADDRESS BY FORMER MAYOR JOHN J. IRVING.

At a mass meeting held in the auditorium of the Binghamton High School yesterday afternoon, fully 1,000 Ukrainians and Lithuanians of this city and surrounding towns unanimously adopted resolutions protesting against the invasion of Ukrainian and Lithuanian lands by Polish troops and urging the United States to withhold the ratification of any treaty with the new Polish state as long as East Galicia and other Ukrainian and Lithuanian lands are occupied by the Polish army.

Former Mayor John J. Irving, who called the meeting to order, said in part, "Aristotle considered monarchy, aristocracy and democracy the three standing forms of government. The first he defined as the rule of one, the second, the rule of the few and the third the rule of the many. The first two governments are now considered practically obsolete. The third, democracy, is becoming the standard government for all the nations of the world.

WANT SELF-DETERMINATION.

"Where people have an education they want the privilege of choosing their own form of government. The world war was fought by the forces of democracy as against the forces of autocracy. Democracy won. Are we to have the benefit of the great struggle or has the war been fought in vain?"

Mr. Irving said that during the period between the armistice and the signing of the Peace Treaty, the principle of self determination was advocated by representatives of the allied powers and people of the smaller nations cherished the hope that they would be granted the right of self-government. Nothing is ever settled that isn't settled right, he said. Until all the smaller nations are given the right to govern themselves we cannot hope that war and it's direful consequences will not come again. He emphasized strongly the fact that no nation has a right to control the destinies of another nation and said that we have no quarrel with the Poles but desire that they establish a government on lands populated by the majority of Poles. Our contention now is that they are simply trying to create another Germany by compelling unwilling peoples to accept their ideals of government, he said.

Michajlo Zazuliak, the well known Ukrainian singer was enthusiastically greeted by the audience with whom he is popular by virtue of the records which he has made for the Columbia Graphohone Co. Each number sung by Mr. Zazuliak was followed by enthusiastic and prolonged applause and he was recalled, again and again. Mr. Zazuliak sang the American, Ukrainian and Lithuanian national anthems and several folk songs in Ukrainian and Lithuanian, Mrs. Clarence Ware Mable was accompanist. The Lithuanian choir of St. Joseph's Church sang several songs.

Professor Keistutis Szlupas, member of the faculty of the University of Wisconsin, in his address emphasized strongly the fact that it is not against the common Polish peasant that the Ukrainians and Lithuanians are protesting. In many cases they have suffered just as much at the hands of the Polish landowners who ruled the counties, he said. It is against the leaders of these people, the Paderewski's, the Dmowski's and the Chartoriski's that the protests are made, he said.

PRETEND TO WAR ON BOLSHEVIKS.

They are receiving the aid of the Allies, he said, because they are pretending to wage war against the Bolsheviks. It is the Lithuanians and the Ukrainians that are saving western Europe from Bolshevism, the scourge of humanity. While the Lithuanian and Ukrainian armies are engaged battling with the Bolsheviks the Poles have seized Galicia and a large part of Lithuania. Poland's misrepresentations are beginning to come to light now, he said, and in a short time everyone will see how much truth there is in reports spread by the Polish leaders to the effect that there are no pogroms in Poland and that their military efforts are aimed chiefly against Bolsheviks.

The next speaker was Nicholas D. Welychko, an Ukrainian newspaperman from Jersey City. In his address he told of the secret agreement the Poles have with representatives of the Lenine and Trotsky government and of the representative of the Polish government who is now in Petrograd. It is the duty, he said, of the Ukrainian and Lithuanian immigrants in the United States to protest most emphatically against any decision of the Peace Conference favoring Poland in her greed to acquire their territories. We must act, so, he said, as to arouse the Congress of the United States to take an active part in behalf of Ukrainian East Galicia, Kholm and other parts of Ukrainia and Lithuania just as it did in the case of Chinese Shantung.

The other speakers were John Staneslow, a student of Cornell University, the Rev. George Thegze, pastor of St. Michael's Greek Catholic Church and the Rev. Casimir Ambrozaitis.

Mr. Staneslow told of the efforts made by the Poles in the occupied territories to bring back the old feudal system of making the peasants work two days a week without pay on the large estates of the members of the aristocracy. He declared the allied governments should force Poland to withdraw her troops from those lands which are now occupied by the Polish armies and which are not populated by a majority of Poles.

RESOLUTIONS ARE ADOPTED.

The following resolution was adopted at the close of the meeting to be sent to the President, and Congress of the United States and to the American Peace Delegation at Paris:

"Whereas the Polish invasion of Ukraine and Lithuania against the will of the Ukrainian and Lithuanian peoples and against the fundamental principles of justice as proclaimed by President Wilson, interferes with peaceful organization and development of the Ukrainian and Lithuanian republics.

"Whereas, the Poles after forcible occupation of Ukrainian territories, by pillaging and terrorizing the Ukrainia and Lithuanian peoples, and carrying on a forcible agitation for their imperialistic purposes, compel the Ukrainian and Lithuanian army to withdraw from the Russian Bolshevist front in order to stand in defense against the Polish invasion; be it therefore

"Resolved, that we, the citizens of the United States and residents of Ukrainian and Lithuanian origin, do hereby unanimously express our feeling of utmost indignation against such Polish actions. We most energetically protest against said brutal invasion of Ukrainian East Galicia, Kholm, Podlakhia, Polissia and Volhynia, and territory of Lithuania by the Polish, or any other militaristic power, and be it

"Resolved, that we respectfully petition his Excellency Woodrow Wilson, president of the United States, the Secretary of State and the Congress of the United States to demand from the Polish government to withdraw immediately their army from the Ukrainian and Lithuanian ethnographic territories, and to recognize complete independence of the Ukrainian and Lithuanian republics, and be it also

"Resolved, that the Congress of the United States be recommended to withhold the ratification of any treaty with the new Polish state as long as East Galicia, Kholm and other parts of Ukraine, and Vilna and other parts of Lithuania are under Polish occupation, and that no treaty whatever be made or ratified with Poland which will include these non-Polish territories.

(The Binghamton Press, August 25, 191..)

ПРАВДА ПРО ЛЯХІВ.

Зі статі анґлійського журналіста Брейлсфорда, поміщеної в 20 числї „Ню Репоблик", вибираємо слідуючі думки про Ляхів:

• • •

Кожду розмову про Жидів (Українців і инші народности) Поляк любить зачинати від того, що то в Польщі панувала традицийна терпимість.

Боюсь, що се байка: власне під тим закидом, що Ляхи переслідували протестантів і уніятів, Прусія і Росія взялись до першого подїлу Польщі.

• • •

Алїянти не могли здержати малої війни Поляків проти Українців. Таксамо вони не зможуть здержати переслїдуваня (Українців), навіть як би пробували сего.

• • •

Поляки, політично і культурно недозрілий і назадницький народ, здобули власть на те, аби вчинити свій край пеклом для своїх 3-ох міліонів Жидів (Українців, Білорусинів і Литовців, — додамо) не власними силами, тільки просто насамперед через побіду Німців над Росіянами, а відтак через побіду алїянтів над Німцями.

• • •

Дехто міг би забути, що половина польського громадянства була про-німецька (сих називано активістами) до самого краху в Німеччині, а самий президент ґенерал Пілсудскі дуже хоробро боров ся по боці Австро-Німців.

• • •

Лїґа Народів, якою вона нинї, є головно великим Союзом. Польща є членом того Союза. Ще ніхто не входив у союз з другим на те, аби він давав ся йому контролювати. Лїґа нічого не вдіє для ніякої національної меньшости. Дипльоматичні аґенти Лїґи будуть находити ся в таких польських кругах, де ніхто не стрінеть ся з представником національної меньшости, і лише хиба виїмково сильна особистість схоче жертвувати свою популярність ради... — Українців.

• • •

Піддати національні меньшости під Польщу і уявляти собі, що всьо буде якось гаразд, бо маґічна Лїґа Народів буде ними опікувати ся, — се пожалуваня гідний самообман.

• • •

Волинські Жиди заявили, що вони бачили вже царське правлїнє, потім українське, німецьке, большевицьке і польське. З тих правлїнь найгірше було польське.

Тесаме певно сказали би й Українці. Кореспондент хотів розмовляти з їх представниками, але всі вони находились у тюрмах.

DENIKIN'S INVASION OF THE UKRAINE.

PROTEST TO THE PEACE CONFERENCE.

Paris, July 10, 1919.

To the President of the Peace Conference, Paris.

According to the latest information the Russian army of General Denikin has re-entered the territory of the Ukrainian Republic on the left bank of the Dnieper. This success is due, not to the victory of his armies, but to the fact that the armies of the Russian Bolsheviks have been transported to other fronts.

In yielding the territory of the Ukrainian Republic on the left of the Dnieper, the Bolsheviks have left on the right bank of the river a strong army which has for its object the fighting of the army of the Ukrainian Directory, and which bars its crossing to the left bank of the Dnieper.

This is why the army of the Directory of the Ukrainian Republic has not been able to occupy at the most suitable time the territory on the left bank of the Dnieper, evacuated by the Bolsheviks, and to lend its aid there to the Ukrainian authorities, who, after the retreat of the Bolsheviks, have commenced to exercise their duties on this territory.

General Denikin has profited by this circumstance to occupy Ukrainian territory, and to treat it as part of Russian territory; he is conscripting by violence Ukrainian citizens in his army, is persecuting politicians, forbidding the use of the Ukrainian language, and has commenced a propaganda against the idea of Independent Ukraine, and re-established in the territory of the Ukrainian Republic the old Russian regime.

General Denikin is under the orders of Admiral Koltchak, who receives support from the Allied and the Associated Powers in his fight against the Bolsheviks. Now, this aid, as one sees, is employed for the purpose of occupying the territory of the Ukrainian Republic.

The Delegation of the Ukrainian Republic is, therefore, compelled to protest against the employment by General Denikin of the support accorded by the Allies in occupying, without an understanding with the Ukrainian Directory, a part of the territory of the said Republic, with an aim openly hostile to the Ukrainian Republic.

The Ukrainian Delegation in Paris declares that this occupation under these circumstances is an attack on the independence and integrity of the Ukrainian Republic and requests the Supreme Council to take the necessary steps to bring about a cessation of this state of affairs.

(Signed) G. SYDORENKO,
President of the Delegation of the Ukrainian Republic in Paris.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

МУЗИЧНИЙ КУТИК.

ПРОСЬБА ДО ВП. ЧИТАЧІВ „МУЗИЧНОГО КУТИКА".

Шановні Земляки!

Дня 18. липня б. р. я мав приємність відвідати Хвальну Редакцію „Свободи" і познакомив ся з усїми робітниками, котрі при тій нашій народній інституції працюють. Між иншим я переконав ся, що всї робітники „Свободи" побирають за свою роботу дуже малу платню, але помимо того працюють щиро і з пожертвованем, бо розходить ся їм не о своє власнє, але о загальне народне добро.

Заохочений патріотизмом шановних робітників „Свободи", постановив я також зробити дещо по своїм силам для загального добра. От я й запропонував Хв. Редакції „Свободи" завести на сторінках сеї нашої часописи „Музичний кутик", на що Хв. Редакція „Свободи" радо згодилась. „Музичний кутик" друкуєть ся тепер в кождім суботнїшнім числї „Свободи" і я поміщую там свої статї, котрі повинні би стати в пригоді нашій музикальній публиці.

Приготовлюване статий до „Музичного кутика" вимагає богато часу, а деколи є получене навіть з малими грошевими видатками. За свою працю і за всї свої видатки я не домагаю ся ніякої винагороди, але все таки я хотів би мати якусь сатисфакцію за свою роботу — хотів би знати, скільки є таких людий, котрі інтересують ся „Музичним кутиком" у „Свободї".

На сїм місци я прошу всїх тих Вп. Земляків, котрі читають „Музичний кутик" у „Свободї", щоби були ласкаві повідомити мене про се звичайною переписною карткою. Було би добре, як би дотичні читачі написали також коротко свої враженя з „Музичного кутика" та свої замітки дотично того матеріялу, який у тім „кутику" друкуєть ся. Прошу писати отверто і щиро — всьо, що кому лежить на серци, а я цілу переписку оголошу в „Свободї", бо думаю, що з того вийде якась користь для загалу.

Переписні картки прошу адресувати так: **Mr. M. J. Edelman, 298 Belmont Avenue, Newark, N. J.**

В надії, що Вп. Читачі „Музичного кутика" не відмовлять моїй просьбі, я поручаю ся ласкавій памяти і остаю

З високим поважанем

М. І. Едельман.

М. І. Едельман.

ДЕЩО ПРО ІНСТРУМЕНТАЛЬНУ МУЗИКУ.

(Дальше).

ДЕЩО ПРО БАС.

Бас є фундаментом музики і кождий про се знає, хто має музичний слух. Кождий хор і кожда орхестра мусить мати бас. Не може обійти ся без баса і орхестра на дутих інструментах, а одначе деякі „музиканти" сього не хочуть розуміти.

При закладаню орхестри кождий хоче учитись грати на корнеті і то на **сольо**-корнеті. Шкода, що наші люди знають вартість лише кількох музичних інструментів, н. пр. корнета, клярнета, тромбона, а не хочуть нічого слухати про бас. Про бубон (тарабан) то вже й не можна нікому згадувати...

Колиж наші музиканти вийдуть грати десь на улицю, то тоді кождий каже: „Шкода, що не маємо свого баса". Як же деяка наша музична банда має свій власний (не позичений) бас, то сей бас є малий, бо „він коштує меньше і лекше його з собою носити".

Такасама біда і з бубном. В критичній хвили зголосить ся деякий музичний патріот і хоче прислужити ся своїй орхестрі. „Я вам — каже — поможу". І помагає, але так, що не дай Боже нікому такої помочи. Дотичний барабанчик бє в бубон, як в котел, без ніякого знаня, без ніякого такту, і тим путає цілу орхестру до неможливих границь. Кінчить ся звичайно тим, що всї музиканти є приневолені подякувати „доброму чоловікови" за ласкаву поміч і шукають за якимсь чужинцем, котрий виратував би їх з біди.

Кождий грач знає, що орхестра не може обійти ся без баса і бубна, але учити ся грати на тих дуже потрібних інструментах ніхто не хоче.

Кожда орхестра мусить мати що найменьше два баси. Музичні знавці переконали ся, що межи 10 грачами мусить бути один бас. Аматорська орхестра повинна уживати баса, який є настроєний на тон „ес" (E flat bass).

Баси є ріжної будови, великі і малі, мають три, а деколи її чотири кляпи. Малі баси виходять тепер з моди, бо тон малого баса є замало звучний і не робить доброго враженя для уха. Великий бас має тон сильнїйший і для уха приємнїйший. Правда, великий бас коштує трохи більше від малого, тяжше його носити, вимагає більше духа при граню — але то ще не рація, аби його не купувати і на нїм не грати!

В орхестрах уживають переважно баса „ес", з трома кляпами, але такий бас, котрий має чотири кляпи, є о много ліпший, бо на нїм лекше вправлятись і лекше видобувати з него тони. Не треба забувати, що ноти на бас є написані завше однаково. З тих нот так добре грати на басї з трома, як і з чотирма кляпами — се не робить жадної ріжниці.

Коли в якійсь орхестрі є вже „ес" бас, то порадно долучити до тої орхестри ще і „б" бас (BB flat bass).

Бас, як і кілька инших мосяжних дутих інструментів, винайшов М. Сакс з Парижа. Через те й прозвали його батьком майже всїх музичних інструментів.

Я вже сказав на початку, що бас є фундаментом музики. Як неможлива є хата без фундаменту, так неможлива є орхестра без баса. Окрім баса конечним є в кождій дутій орхестрі і бубон. Колиж ми зрозуміли, що орхестра без баса і бубна є те, що хата без фундаменту, то зрозуміймо також і се, що нема розумної причини легковажити ті два музичні інструменти.

Наші люди, які мають охоту вчити ся музики, мусять прийти до переконаня, що уміти грати на басї чи бубнї є таксамо похвальне, як уміти грати примiром на сольо-корнеті.

Родимці! Позбудьте ся нерозумного упередженя до яких-небудь музичних інструментів. Учіть ся грати на басї чи бубнї, бо без тих двох інструментів ціла ваша орхестра не буде мати ніякої вартости. Як можуть учити ся грати на басї і бубнї всїлякі чужинці, то чому не можуть зробити сього й Українці? Чи ми вічно мусимо запозичати ся чужими силами? Чи ми завсїди будемо по заді з своїми орхестрами?

(Дальше буде).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.
(Оголошень женитьби не приймаєсь).

ПОШУКУЮ ПОМЕШКАНЯ при приватній чесній родині. Заплачу добре. Жадаю дві страви денно — снїдане і добру вечеру. Кімнату осібну. Між 20-ою а 50-ою ул., західна часть міста. Адресувати: WASYL BARAN, 524-526 West 124th St., New York City. 102-103

Пошукую свого дядька **ГНАТА ЯВНИЧ,** з села Ярчівці, повіт Зборів, Галичина. Три роки тому назад перебував в Фол Рівер, Масс. Хтоби про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: DMYTRO YAWNYCH, Box 535, Hudson, N. Y. 102-04

Пошукую своєї сестри **АННИ ДЕЦИК,** з села Копновичі, повіт Рудки. Перед трема роками перебувала в Шікаґо. Хтоби о ній знав, або вона сама, зволить ласкаво зголосити ся на адресу: ANNA MAKARA, 209 Central Ave., Flushing, L.I.,N.Y. 103-05

Пошукую свого брата **АНДРЕЯ БІЛАН,** з села Річки, повіт Рава Руська, Галичина. Перед кількома роками перебував в Канадї. Хтоби про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: NICHOLAS BILAN, 767 McKinstry St., Detroit, Mich. 102-04

Пошукую свого шваґра **ЙОСИФА ХОМІЦЬКОГО,** з села Татар, повіт Старий Самбір, Галичина. Перебував в Філядельфії, Па. Хтоби про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: МАРІЯ САВЧИН (замужна Даніцька), 114 Highland Ave., Chester, Pa. 103-05

$10 нагороди, хто подасть адресу моєї жени Анни і двоїх дітий, Марія 3 роки, волосе обрізане коротко і Івась 8 місяців, на правій нозі висше колїна червоний знак. Вона походить з Галичини, з села Боянець, пов. Жовква, дочка Івана Валиніка. Оставила мене 2-го липня с. р. Хтоби о ній знав, зволить зголосити ся на адресу: 101-03

W. STYZENKO,
Box 84, Westmoreland City, Pa.

Пошукую **МАРІЮ ДРАНДЯКОВУ,** з села Літовиська, повіт Лїско, Галичина. Є від її сестри листи з краю. Хтоби про неї знав, або вона сама, зволить зголосити ся до: MARIA BODNARZ, 221 Center Street, Meriden, Conn. 100-03

Пошукую **ПАНЬКА НАКОНЕЧНОГО.** Хтоби про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: WILLIAM MALETICH, 1624 Eddy Street, San Francisco, Cal. 101-03

Пошукую мого брата доньку **ЮЛІЮ ГЕВКО,** з села Шильпак, повіт Збараж, Галичина. Перебувала в Джерзи Сіти, Н. Дж. Хтоби про неї знав, або вона сама, зволить зголосити ся до: JOHN HEWKO, 2714 Commercial St., Cleveland, O. 101-03

Пошукую в дуже важній справі **ОСИПА МОЗЬОЛУКУ,** з села Перебиківа, повіт Гусятин, Галичина. Я є з сусїднього села і маю лист від його жени з краю. Хтоби про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: JOHN HRYBOWCE, 87 N. Center St., Haselton, Ohio. 103-06

Хто з шанованих читачів знає, де є **СТЕФАН СІКОРА,** з села Пітричі пов. Золочів, Галичина. Він є низького росту, грубий, круглої твари, носить коротко стрижене волосе. Послїдно перебував в Акрон, Огайо. Хто про него знає і подасть менї його адресу, дістане $50.00 нагороди. Ласкаві зголошеня слати до: DANIEL WASYLISHYN, 93 N. Howard St., Akron, O. 103-05

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

В Ембрідж, Пенсильванія, засновано Січ.

Доносять нам з Ембрідж, Па., що там минувшої неділі засновано Січ, відділ Січової Орґанізації. На перших зборах було около 50 здорових молодців, з лиця котрих била козацька завзятість. „Вже по першім погляді — каже наш дописуватель — можна було спізнати, що тут зібрались нащадки Запорожців, готових на всьо, що розказав би їм їх провідник. Вони-б радували ся, коли би так в сю мить могли стати перед Петлюрою і, знісши вгору свою праву руку, могли сказати: „Наш Батьку, веди нас на ворога." Ми присягаємо, що скорше ляжем трупом ніж оставимо хоч одну пядь української землї в ворожих руках". У тих молодців, що сиділи задумані, було на гадці крикнути голосно, щоб аж сам Петлюра почув: „Батьку, веди нас на Київ, Полтаву і Харків; веди нас на Львів, Перемишль, Борислав і Чернівці. Веди нас на простори широкі у наші бойківські гори на криваву розправу з ворогами".

Ні, ждіть ще трохи, молодці. Се лише наша сердешна мрія. Заждім, — і сон-мара деколи сповняєть ся. Може і нам невдовзі припаде честь боронити рідний край перед наїзниками.

З пів сотні грудий поніс ся голосний спів „Не плакати нам", а відтак „Гей там на горі Січ іде". Опісля Стефан Гомзяк отворив збори. І знова всі затягнули „Ще не вмерла Україна". Відчитано статут Січової Організації, а відтак приступлено до впису членів і вибору старшини. Збори закінчено піснею „Не пора, не пора Москалеви й Ляхови служить". На пригноблених серцях щось наче лекше стало. — До праці, молодіже. Маємо вже Січ, тож гуртуймо ся до неї. Ставай, молодче, під красний прапор малиновий, бо се твій. Під тим прапором ти пійдеш здобувати свободу свому рідному народови. Під малиновим прапором пійдеш бити ся за синьо-жовтий.

Не дав на рідний край, то взяли в нього на „рідну кишеню".

Роман Кильник, з Парлет, Огайо, доносить нам про таку цікаву подію, яка лучила ся в Юніонвіл, недалеко Стубенвіл: Нас мешкало 20 осіб в однім домі. В однім покою спало 10, а в другім 10. Якось при вечері лучило ся таке, що один зпоміж нас, на імя Микола Подробенко, затужив дуже за російським царем і хотів, аби він ще раз повернув ся. Ми увиділи, що Подробенко є кацап, а опісля про се таки переконали ся. Коли одного разу ми задумали зібрати дещо на рідний край і зложили від себе 40 долярів, то Подробенко, котрий мав кілька тисяч долярів, не хотів дати нічого в жертві. „Мене тота Україна вже давно у серці ріже" — сказав він. Ми давали йому примір, що навіть один Серб дав на Україну 3 доляри, але нїщо не помогло. — Але кацап опісля гірко відпокутував. За пару днів напали на наш дім 7 злодіїв. Покій, де я спав, був замкнений і в нас нічого не закрали, а той, де спав кацап, був відчинений і там злодії війшли. Кинули спячого кацапа на підлогу і взяли в нього 1.140 долярів. Кацап кричав не своїми голосами, то за се дістав ще одну кулю в плече. Оттак замісць на Україну, дав кацап велику жертву злодіям.

Страйк в Сонбори, Пенн.

Доносять нам, що в Сонбори і Нортумберленд, Пенсильванія, вийшли на страйк робітники з фабрик, де білять і фарбують шовкові матеріяли. Число страйкерів сягає до 3.000. Страк почав ся 19. серпня і триває доси. Робітники домагають ся 8-годинного дня праці, 44-годинного тижня праці, признаня робітничої юнії і 65 центів платні на годину. У фабриках працює около 200 Українців і вони, крім кількох, вийшли на страйк разом з прочими. Ті, що остали ся дальше працювати, се люди темні, анальфабети. Їм не ходить о загально-робітниче добро, а лише о велику суму гроший. Остерігаємо отсим прочих Українців, щоб не їхали тепер до сих місцевостий за роботою.

Домаганя продавців тютюну.

Робітники, заняті по трафіках, зорґанізовані недавно в одну юнію, поставили домаганє о підвишку платні і скороченє годин праці. Вони домагають ся бодай 6 долярів денної платнї за 8 годин праці, з чого одна година має бути призначена на обід, а прочих 7 на заняте. Трафіки мають бути замкнені в неділї, а за сьвята має ся платити о половину більше ніж звичайний день.

Страйк українських „віндоклінерів" в Джерзи Сіти.

Понад 20 Українців, занятих яко робітники для чищеня вікон Ню Джерзи Віндоклінінґ і Джерзи Сіти Віндокінінґ компаніями в Джерзи Сіти, вийшли на страйк минувшого понеділка. Вони домагають ся найменьше 36 долярів тижневої платні і 44 годин праці тижнево. Доси компанії платили їм від 31 до 35 долярів за 49 годин праці.

Карнеґі не був імперіялїстом.

В тижневнику, видаванім Филипинською Місією, яка прибула до Злучених Держав добивати ся незaвисимости для Филипинських островів, читаємо таку згадку про великого американського міліонера Андрія Карнеґі, котрий недавно тому помер: „Андрій Карнеґі помер. Нам жаль його. Він був одним з найбільших американських анти-імперіялїстів. В 1899 році, коли між Американцями і Филипинами вибухла ворожнеча задля перебраня Филипинських островів, Андрій Карнеґі приступив до президента МекКінлея і запропонував звернути правительству Злучених Держав 20,000.000 долярів, заплачених Еспанії за відступлене Филипинів, бажаючи рівночасно, аби його вислати до Филипин, де він постарав би ся навязати з ними тіснійші зносини і запевнити їх, що вони скоро стануть независимими. Бажанє однак відкинено. Сам Карнеґі відійшов від нас. Але Филипинці все таки думають, що є ще много Американців, вірних традиціям републики, котрі є такими анти-імперіялїстами, як був великий філянтроп".

Чужомовні книжки в американських бібліотеках.

У 800 публичних бібліотеках в Америці заведено для імігрантів, котрі не знають анґлійської мови, збірки в чужих мовах. У 43 публичних бібліотеках в Ню Йорку попит за чужомовними книжками так збільшив ся, що їх оборот дійшов до 700.000 томів в році. Наслідком того за послідних два роки докуплено до тих нюйорських бібліотек 30 процент більше книжок в чужих мовах. В усіх майже уладжено так, що чужинець котрий не знає анґлійської мови, в своїй рідній мові може дістати всякі поясненя щодо вибору, вишуканя і визиченя потрібної йому книжки. Як каже секретар Американського Бібліотечного Товариства, Джан Фостер Кар: Бібліотеки дають чужинцям ще ліпшу нагоду для науки і просьвіти ніж школи. Бібліотека однаково приступна для старого й молодого, вимагає меньше формальностий, відкрита цілий день і цілий рік, і врешті навіть той, що по цілоденній праці нездатний вже до шкільної науки, перетомлений, — може найти собі в бібліотеці легку до читаня і корисну книжку.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

І. Л., Пітсбурґ, Па.—Покищо між Українцями є лише одна компанія, яка занимаєть ся пересилкою пакунків до Галичини, именно Українська Кооперативна Спілка, 318 Бродвей, Ню Йорк. Вона стоїть в зносинах з великою американською експресовою компанією, а ся остання гарантує за певне доручене всїх посилок.

Ю. Л., Дітройт, Міш. — Повисша відповідь відносить ся також до Вашого запиту.

І. М., Оліен, Н. Й. — Повисша відповідь відносить ся також до Вашого запиту.

Г. Б., Нюарк, Н. Дж. — Обовязком часописи є поміщати ріжні оголошеня, бо вона має ріжних читачів. Газета однак за оголошеня не відповідає. Хто робить якінебудь фінансові заключеня на основі оголошень, робить се на власне ризико. — Галичина не зістала ще остаточно признана Польщі.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 56, взиває всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, аби всї як один явили ся на манїфестації, котру устроює Українська Громада у Вілінґ, В. Ва., в день 31. серпня б. р. Неприсутний член заплатить $5.00 кари. Таксамо запрашаєть ся всіх Українців і Українок з поблизких околиць, аби явили ся як найчисленнійше на згадану протестаційну манїфестацію. Манїфестаційний похід буде збирати ся в галї церковній, 42 Jacob St., і війде аж до міста на Сити Гол, де відбудеть ся віче, на якім будуть промовляти бесїдники в українській і анґлїйській мові. — С. Грушкевич, секр.